

Κυριακή τῶν Πατέρων (Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

«Αὐτά εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καί ἐσήκωσε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τόν οὐρανόν καί εἶπε. Πάτερ, ἦλθεν ἡ ὥρα, δόξασε τόν Υἱόν σου, διὰ νά σέ δοξάσῃ καί ὁ Υἱός σου».

1. «Αὐτός πού ἐφαρμόζει τās ἐντολάς σου καί τās διδάσκει», λέγει, «αὐτός θά ὀνομασθῆ μέγας εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 5,19). Καί πολύ εὐλογα· διότι τό νά φιλοσοφῆ κανεῖς μέ λόγια εἶναι εὐκολον, ἐνῶ τό νά παρουσιάζῃ μέ ἔργα αὐτά πού λέγει, εἶναι γνῶρισμα ἀνθρώπου γενναίου καί μεγάλου. Διά τοῦτο καί ὁ Χριστός, ὁμιλῶν περί ἀνεξικακίας, ἀναφέρει τόν ἑαυτόν του, προτρέπων ἀπό αὐτόν νά λαμβάνωμεν τά παραδείγματα. Διά τοῦτο καί μετὰ ἀπό αὐτήν τήν παραίνεσιν, ἔρχεται εἰς τήν προσευχήν, διδάσκων ἡμᾶς κατὰ τās δοκιμασίας, ἀφήνοντες κατὰ μέρος ὅλα, νά καταφεύγωμεν εἰς τόν Θεόν. Ἐπειδή δηλαδή εἶπεν,

«Εἰς τόν κόσμον θά ἔχετε θλίψιν» (Ἰω. 16,33), καί ἐνέβαλεν ἀνησυχίαν εἰς τάς ψυχάς των, μέ τήν προσευχήν ἀνιστά ἄλιν τό φρόνημά των· διότι μέχρι τότε τόν ἐπρόσεχαν ὡσάν ἄνθρωπον. Καί δι' ἐκείνους κάμνει τά ἴδια, ὅπως ἀκριβῶς καί εἰς τήν περίπτωσιν τοῦ Λαζάρου, καί λέγει τήν αἰτίαν, ὅτι δηλαδή «Τό εἶπα διά τό παρευρισκόμενον πλῆθος, διά νά πιστεύσουν ὅτι σύ μέ ἀπέστειλες» (Ἰω. 11,42).

Ναί, λέγει· ἀλλά διά μέν τούς Ἰουδαίους ἐγίνοντο αὐτά πολύ εὐλογα, διά ποῖον λόγον ὁμως ἐγίνοντο καί διά τούς Μαθητάς; Καί διά τούς Μαθητάς ἐγίνοντο κατά πολύ φυσικόν λόγον· διότι αὐτοί, πού μετά ἀπό τόσα ἔλεγον, «Τώρα γνωρίζομεν ὅτι ὅλα τά γνωρίζεις» (Ἰω. 16,30), ἐχρειάζοντο περισσότερο ἀπό ὅλους τήν ἐπιβεβαίωσιν. Ἄλλωστε δέ οὔτε προσευχήν ὀνομάζει ὁ εὐαγγελιστής τό πρᾶγμα, ἀλλά τί λέγει; «Ἐσήκωσε τούς ὀφθαλμούς του εἰς τόν οὐρανόν», καί ἀποκαλεῖ αὐτό μᾶλλον συνομιλίαν μέ τόν Πατέρα. Ἐάν δέ εἰς ἄλλην περίπτωσιν τήν ὀνομάζην προσευχήν, καί δείχνει αὐτόν ἄλλοτε μέν νά γονατίζη, ἄλλοτε δέ νά ὑψώνη τούς ὀφθαλμούς εἰς τόν οὐρανόν, μή θορυβηθῆς· μέ αὐτά διδασκόμεθα τό ἀκατάπαυστον τῆς προσευχῆς, ὡστε καί ὅταν ἰστάμεθα νά βλέπωμεν ὄχι μόνον μέ τούς ὀφθαλμούς τῆς σαρκός, ἀλλά καί τῆς διανοίας, καί διά νά γονατίζωμεν συντρίβοντες ἔτσι τή καρδίαν μας· διότι ἦλθεν ὁ Χριστός, ὄχι μόνον διά νά μᾶς

δείξη τόν ἑαυτόν Του, ἀλλά καί νά μᾶς διδάξη τήν ἀνεκδιήγητον ἀρετήν. Αὐτός δέ πού διδάσκει πρέπει νά διδάσκη ὄχι μόνον μέ λόγια, ἀλλά καί μέ τά ἔργα. Ἄς ἀκούσωμεν λοιπόν τί λέγει ἐδῶ. «Πάτερ, ἦλθε ἡ ὥρα, δόξασε τόν Υἱόν σου, διά νά σέ δοξάση καί ὁ Υἱός σου».

Πάλιν μᾶς δείχνει ὅτι δέν ἔρχεται εἰς τόν Σταυρόν χωρίς τήν θέλησίν Του. Διότι πῶς δέν θά ἦρχετο μέ τήν θέλησίν του αὐτός πού καί εὔχεται αὐτό νά συμβῆ καί δόξαν ὀνομάζει τό πρᾶγμα, ὄχι μόνον αὐτοῦ πού θά ἐσταυρώνετο, ἀλλά καί τοῦ Πατρός; Καί πράγματι ἔτσι ἔγινε· καθ' ὅσον δέν ἐδοξάσθη μόνον ὁ Υἱός, ἀλλά καί ὁ Πατήρ· διότι πρῖν ἀπό τόν σταυρόν οὔτε οἱ Ἰουδαῖοι τόν ἐγνώριζον (διότι λέγει «Ὁ Ἰσραήλ δέν μέ ἐγνώρισεν» (Ἠσ. 1,3), μετά ὅμως τόν Σταυρόν ὅλη ἡ οἰκουμένη ἔτρεξε κοντά Του. Ἐπειτα λέγει καί τόν τρόπον τῆς δόξης, καί πῶς θά τόν δοξάση. «Σύμφωνα μέ τήν ἐξουσίαν πού τοῦ ἔδωσες ἐπί ὄλων τόν ἀνθρώπων, ὥστε νά μή χαθῆ κανείς ἀπό αὐτούς πού τοῦ ἔδωσες». Διότι τό νά εὐεργετῆ πάντοτε, ἀποτελεῖ δόξαν διά τόν Θεόν. Τί σημαίνει δέ «Καθώς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός»; Κατ' ἀρχήν δείχνει ὅτι τό κήρυγμά του δέν περιορίζεται μόνον μεταξύ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καί εἰς ὅλην τήν οἰκουμένην καί προετοιμάζει τήν κλήσιν τῶν ἐθνικῶν. Ἐπειδή δηλαδή εἶπεν, «Μή πηγαίνετε πρός τούς ἐθνικούς» (Ματθ. 10,5), πρόκειται εἰς τήν συνέχειαν νά εἰπῆ, «Πηγαίνετε καί κάμετε μαθητάς μου ὅλα τά ἔθνη» (Ματθ. 28,19), δείχνει, ὅτι καί ὁ Πατήρ τό θέλει αὐτό· καθ' ὅσον αὐτό ἐσκανδάλιζε πάρα πολύ τούς Ἰουδαίους, ἀλλά καί τούς μαθητάς· διότι οὔτε μετά ἀπό αὐτά ἠνείχοντο εὐκόλα νά ἐπικοινωνοῦν μέ τούς ἐθνικούς, μέχρι ὅτου ἔλαβον τήν διδασκαλίαν τοῦ Πνεύματος· καθ' ὅσον δέν ἐγίνετο αὐτό μικρόν σκάνδαλον εἰς τούς Ἰουδαίους. Μετά λοιπόν τήν τόσον μεγάλην ἐπίδειξιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐλθών ὁ Πέτρος εἰς τά Ἱεροσόλυμα, μόλις κατώρθωσε νά διαφύγη τās κατηγορίας, ὅταν ἀνέφερε τά σχετικά μέ τήν σινδόνα (Πράξ. κεφ.11). Τί σημαίνει δέ, «Ἐδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός»; Πότε λοιπόν, θά ἐρωτήσωμεν τούς αἵρετικούς, ἔλαβεν αὐτήν τήν ἐξουσίαν; πρῖν πλάση αὐτούς ἢ ἀφοῦ τούς ἔπλασεν; Διότι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος λέγει μετά τήν Σταύρωσιν καί τήν Ἀνάστασιν. Τότε δηλαδή λέγει. «Μοῦ ἐδόθη κάθε ἐξουσία» (Ματθ. 28,18), «πηγαίνετε καί κάμετε μαθητάς μου ὅλα τά ἔθνη» (Ματθ. 28,19).

Τί λοιπόν; δέν εἶχεν ἐξουσίαν ἐπί τῶν ἰδικῶν του ἔργων, ἀλλ' ἔδωσε μέν ἐξουσίαν εἰς αὐτούς, ὁ ἴδιος δέ μετά τό γεγονός αὐτό δέν εἶχεν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτῶν; (Καί ὅμως φαίνεται ὅλα αὐτός νά τά κάμνη καί κατά τήν παλαιάν ἐποχήν, ἄλλους μέν τιμωρῶν ἐπειδή ἠμάρτανον, ἄλλους ἐπιστρέφοντας νά τούς διορθῶν· διότι λέγει· «δέν θά κρύψω ἀπό τόν υἱόν μου Ἀβραάμ, αὐτό πού πρόκειται νά κάμω» (Γεν. 18,17), ἄλλους δέ ἐκτελοῦντας τās ἐντολάς του νά τούς τιμᾷ· ἔπειτα, τότε μέν εἶχεν ἐξουσίαν, μετά δέ τήν ἔχασε καί πάλιν τήν ξαναέλαβεν; Καί ποῖος δαίμων θά ἦτο δυνατόν νά εἰπῆ αὐτά; Ἐάν δέ εἶναι ἡ ἴδια ἐξουσία καί τότε καί τώρα (διότι

λέγει. «Ὅπως ἀκριβῶς ὁ Πατήρ ἀνιστᾷ τούς νεκρούς καί τούς ζωοποιεῖ, ἔτσι καί ὁ Υἱός του ζωοποιεῖ ὅποιους θέλει» (Ἰω. 5,21). τί σημαίνει αὐτό πού ἐλέχθη; Ἐπρόκειτο νά στείλῃ αὐτούς εἰς τά ἔθνη· διά νά μή νομίσουν λοιπόν αὐτό ὡς καινοτομίαν ἐπειδή ἔλεγε. «Δέν ἀπεστάλην δι' ἄλλο τίποτε, παρά διά τά χαμένα πρόβατα τοῦ οἴκου Ἰσραήλ» (Ματθ. 5,24), δείχνει ὅτι αὐτό εἶναι ἐπιθυμητόν καί εἰς τόν Πατέρα. Ἐάν δέ τό λέγῃ αὐτό μέ πολύ ταπεινά λόγια, δέν εἶναι καθόλου ἀξιοθαύμαστον· διότι ἔτσι καί ἐκείνους ἐπαίδευε τότε καί τούς μετά ταῦτα, καί, ὅπως προανέφερα, πάντοτε μέ τήν ὑπερβολικήν χρήσιν ταπεινῶν ἐκφράσεων ἔπειθε πάρα πολύ ὅτι τά λόγια Του αὐτά ἐλέγοντο ἀπό συγκατάβασιν.

2. Τί σημαίνει δέ «πάσης σαρκός»; Διότι, βέβαια, δέν ἐπίστευσαν ὅλοι. Καί ὅμως, ὅσον ἐξηρτᾶτο ἀπό Αὐτόν, ὅλοι ἐπίστευσαν· ἄν δέ δέν ἐπρόσεχαν εἰς τά λεγόμενά Του, ἡ κατηγορία δέν ἀνήκει εἰς τόν διδάσκαλον, ἀλλ' εἰς ἐκείνους πού δέν ἐδέχθησαν τά λόγια του. «Ὡστε νά δώσῃ ζωήν αἰώνιον εἰς τόν καθένα ἀπό ἐκείνους πού τοῦ ἔδωσες». Ἐάν δέ καί ἐδῶ ὁμιλῇ ἀνθρωπινώτερα, μή θαυμάσῃς· διότι τό κάμνει αὐτό καί διά τούς λόγους πού ἔχομεν εἰπεῖ, καί διότι ἀποφεύγει πάντοτε ὁ ἴδιος νά λέγῃ κάτι τό σπουδαῖον διά τόν ἑαυτόν Του, ἐπειδή αὐτό θά προσέκρουεν εἰς τήν σκέψιν τῶν ἀκροατῶν του, ἀφοῦ εἰς τήν ἀρχήν δέν ἐφαντάζοντο τίποτε τό ὑψηλόν περί αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάννης λοιπόν, ὅταν ὁμιλῇ ἀπό μόνος του, δέν κάμνει τό ἴδιον, ἀλλά ἐκφράζεται κατά ὑψηλότερον τρόπον, λέγων τά ἐξῆς. «Ὅλα δι' αὐτοῦ ἔγιναν, καί τίποτε δέν ἔγινε χωρίς αὐτόν» (Ἰω. 1,3), καί ὅτι «ἦτο ζωή» (Ἰω. 1,4), καί ὅτι «ἦτο φῶς» (Ἰω. 1,9), καί ὅτι «ἦλθεν εἰς τούς ἰδικούς του» (Ἰω.1,11)· ὅχι ὅτι δέν θά εἶχεν ἐξουσίαν, ἐάν δέν ἐλάμβανεν, ἀλλ' ὅτι καί εἰς ἄλλους ἔδωσεν «ἐξουσίαν νά γίνουν τέκνα τοῦ Θεοῦ» (Ἰω. 1,12). Καί ὁ Παῦλος ὁμοίως τόν ὀνομάζει ἴσον μέ τόν Θεόν (Φιλιπ. 2,6). Αὐτός ὅμως παρακαλεῖ τόν Πατέρα ἀνθρωπινώτερον, λέγων τά ἐξῆς. «Διά νά δώσω ζωήν αἰώνιον εἰς τόν καθένα πού μοῦ ἔδωσες. Αὕτη δέ εἶναι ἡ αἰώνιος ζωή, τό νά γνωρίσουν ἐσένα ὡς τόν μόνον ἀληθινόν Θεόν καθῶς καί τόν Ἰησοῦν Χριστόν πού ἔστειλες εἰς τόν κόσμον». Τό «Μόνον ἀληθινόν Θεόν» τό λέγει πρὸς διάκρισιν ἀπό τούς μή πραγματικούς θεούς· καθ' ὅσον ἐπρόκειτο νά στείλῃ αὐτούς εἰς τά ἔθνη. Ἐάν ὅμως δέν τό δεχθοῦν μέ αὐτό καί μόνον ἀρνοῦνται τόν Υἱόν ὡς ἀληθινόν Θεόν, προχωροῦντες δέ ἔτσι θ' ἀρνηθοῦν καί ὅτι εἶναι Θεός· καθ' ὅσον λέγει. «Δέν ζητεῖτε τήν τιμήν πού προέρχεται ἀπό τόν μόνον Θεόν» (Ἰω. 5,44).

Τί λοιπόν; Δέν εἶναι ὁ Υἱός Θεός; Ἐάν δέ ὁ Υἱός εἶναι Θεός καί ὀνομάζεται μόνος τοῦ Πατρός, εἶναι φανερόν ὅτι εἶναι καί ἀληθινός καί ὀνομάζεται μόνος ἀληθινός. Τί δέ; ὅταν ὁ Παῦλος λέγῃ, «Ἦ μόνος ἐγώ καί ὁ Βαρνάβας;» (Α' Κορ. 14,6), ἄρα γε ἀρνεῖται τόν Βαρνάβαν; Καθόλου· διότι τό «μόνος» χρησιμοποιεῖται πρὸς διάκρισιν ἀπό ἄλλους. Ἐάν δέ δέν εἶναι ἀληθινός Θεός, πῶς εἶναι ἀλήθεια; (Ἰω. 14,6) διότι ἡ ἀλήθεια δέν διαφέρει τοῦ ἀληθινοῦ. Τί θά εἰποῦμεν ὅτι δέν εἶναι κἄν ἄνθρωπος;

Κατά τόν ἴδιον τρόπον, ἐάν ὁ Υἱός δέν εἶναι ἀληθινός Θεός πῶς εἶναι Θεός; πῶς ἔμας μᾶς κάμνει θεούς καί υἱούς, χωρίς νά εἶναι ἀληθής; Ἀλλά δι' αὐτά ἐλέχθησαν εἰς ἐσᾶς λεπτομερέστερον εἰς ἄλλους λόγους, διὰ τοῦτο ἅς προχωρήσωμεν εἰς τήν συνέχειαν. «Ἐγώ σέ δόξασα ἐπάνω εἰς τήν γῆν». Καλῶς εἶπεν, «Ἐπί τῆς γῆς»· διότι εἰς τόν οὐρανόν εἶχε δοξασθῆ, ἔχων καί εἰς τήν φύσιν Του τήν δόξαν καί προσκυνούμενος ὑπό τῶν Ἀγγέλων. Δέν ὁμιλεῖ λοιπόν δι' ἐκείνην τήν δόξαν, πού εἶναι συνηνωμένη μέ τήν οὐσίαν Του (διότι ἐκείνην τήν δόξαν, καί ἄν ἀκόμη κανεῖς δέν τόν δοξάση, ἐξακολουθεῖ νά τήν ἔχει πλήρη), ἀλλ' ὁμιλεῖ δι' αὐτήν πού προέρχεται ἀπό τήν λατρείαν τῶν ἀνθρώπων. Ὡστε λοιπόν τό «δόξασόν με» ἔχει αὐτήν τήν σημασίαν.

Καί διά μάθης ὅτι αὐτόν τόν τρόπον τῆς δόξης ἐννοεῖ, ἄκουσε τά ἐν συνεχείᾳ. «Τό ἔργον τό ἐτελείωσα πού μοῦ ἔδωσες νά κάνω»· μολονότι βέβαια ἀκόμη τό ἔργον του εὐρίσκετο εἰς τήν ἀρχήν, μᾶλλον δέ οὔτε εἰς τήν ἀρχήν. Πῶς λοιπόν λέγει, «ἐτελείωσα»; Ἦ ἐννοεῖ ὅτι ἔκαμα ὅ,τι ἐξηρᾶτο ἀπό ἐμένα, ἢ ὀνομάζει ὡς νά ἔγινεν ἐκεῖνο πού ἐπρόκειτο νά γίνῃ ἢ αὐτό πού κυρίως ἤμποροῦμεν νά εἰποῦμεν, ὅτι τό πᾶν ἦτο πλέον τετελεσμένον, ἐφ' ὅσον εἶχε τοποθετηθῆ ἡ ρίζα τῶν ἀγαθῶν, ἀπό τήν ὁποίαν ὅπωςδήποτε κατ' ἀνάγκην ἐπρόκειτο νά προέλθουν οἱ καρποί καί ὅτι θά ἦτο παρών καί συνηνωμένος μέ ἐκείνους πού θά ἤρχοντο εἰς τό μέλλον. Διά τοῦτο πάλιν λέγει μέ τρόπον συγκαταβατικόν. «Αὐτό πού μοῦ ἔδωσες». Διότι, ἐάν βέβαια ἐπερίμενε νά ἀκούσῃ καί νά μάθῃ, θά ἀπειχον αὐτά πολύ ἀπό τήν δόξαν του· τό ὅτι λοιπόν αὐτό τό ἔκαμε μέ τήν θέλησίν Του εἶναι φανερόν ἀπό πολλά. Ὅπως, ὅταν λέγῃ ὁ Παῦλος ὅτι «τόσον πολύ μᾶς ἠγάπησεν, ὥστε νά παραδώσῃ τόν ἑαυτόν του πρός χάριν μας» (Ἐφ. 5,2), καί «ἐταπεινώσεν τόν ἑαυτόν του, λαβών μορφήν δούλου» (Φιλιπ. 2,7), καί πάλιν· «Ὅπως ἀκριβῶς μέ ἠγάπησεν ὁ Πατήρ μου καί ἐγώ ἠγάπησα ἐσᾶς» (Ἰω. 5,9). «Δόξασέ με, Πάτερ, μέ τήν δόξαν ἐκείνην πού εἶχα πρίν ἀκόμη ὁ κόσμος ἔλθῃ εἰς τήν ὑπαρξιν». Καί ποῦ εἶναι ἐκείνη ἡ δόξα; Ἔστω λοιπόν ὅτι πλησίον τῶν ἀνθρώπων πολύ εὐλόγα ἦτο χωρίς δόξαν ἐξ αἰτίας τῆς ἐνδυμασίας Του, πῶς ζητεῖ νά δοξασθῆ πλησίον τοῦ Θεοῦ; Τί λοιπόν ἐννοεῖ ἐδῶ; Ἐδῶ ὁ λόγος γίνεται περί τοῦ ἔργου τῆς θείας οἰκονομίας· διότι ἀκόμη δέν εἶχε δοξασθῆ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις του οὔτε εἶχεν ἀπολαύσει ἀφθαρσίας, οὔτε εἶχε λάβει μέρος εἰς τόν βασιλικόν θρόνον. Διά τοῦτο δέν εἶπεν, «Ἐπί τῆς γῆς», ἀλλά «πλησίον σου».

3. Αὐτήν τήν δόξαν θά ἀπολαύσωμεν καί ἡμεῖς κατά τό ἰδικόν μας μέτρον, ἐάν εἴμεθα προσεκτικοί. Διά τοῦτο καί ὁ Παῦλος λέγει. «Ἐάν βέβαια πάσχωμεν μαζί του, διὰ νά δοξασθῶμεν μαζί του» (Ρωμ. 8,17). Ἐπομένως εἶναι ἄξιοι μυρίων δακρύων ἐκεῖνοι πού, ἄν καί ὑπάρχει ἔμπροσθέν των τόση δόξα, ἐξ αἰτίας τῆς ὀκνηρίας των καί τῆς ἀδιαφορίας των προκαλοῦν κακά εἰς τόν ἑαυτόν των, καί, ἐάν δέν ὑπῆρχε γέεννα, θά ἦσαν ἀθλιώτεροι ἀπό ὅλους, καθ' ὅσον, ἐνῶ ἤμποροῦν

νά βασιλεύσουν καί νά δοξασθοῦν μαζί μέ τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, ἀποστεροῦν τόν ἑαυτόν των ἀπό τόσα ἀγαθά· διότι, ἐάν ἐχρειάζετο νά κατασφαγοῦν, ἐάν ἐχρειάζετο νά ὑποστοῦν μυρίους θανάτους, ἐάν ἐχρειάζετο νά παραδώσουν ἀπείρους ψυχάς καί τόσα ἄλλα σώματα καθημερινῶς, δέν ἔπρεπε νά ὑποστοῦν ὅλα αὐτά χάριν τῆς τόσον μεγάλης δόξης; Τώρα ὅμως οὔτε τά χρήματα περιφρονοῦμεν, τά ὅποια ἀργότερον θά τά ἀποχωρισθοῦμεν καί χωρίς νά τό θέλωμεν· δέν περιφρονοῦμεν τά χρήματα, πού μᾶς περιβάλλουν μέ ἀμέρτητα κακά, καί πού μένουν ἐδῶ καί δέν εἶναι ἰδικά μας (διότι διαχειριζόμεθα ἐκεῖνα πού δέν εἶναι ἰδικά μας καί ἂν ἀκόμη τά ἔχουμε ἀπό πατρικήν κληρονομίαν)· ὅταν ὅμως καί γέεννα ὑπάρχη καί σκώληξ αἰώνιος καί ἄσβεστον πῦρ καί τρυγμός τῶν ὀδόντων, εἶπέ μου, πῶς θά τά ὑποφέρωμεν αὐτά;

Μέχρι πότε θά εἴμεθα ἀπρόσεκτοι καί θά δαπανῶμεν τό πᾶν εἰς καθημερινάς διαμάχας καί φιλονεικίας καί λόγους ἀνωφελεῖς, τρέφοντες τήν γῆν, παχαίνοντας τό σῶμα, καί ἀδιαφοροῦντες διά τήν ψυχήν, διά μέν τά ἀναγκαῖα μή κάμνοντες κανένα λόγον, διά δέ τά περιττά καί ἀνώφελα δεικνύοντες πολλήν φροντίδα; Καί οἰκοδομοῦμεν μέν λαμπρούς τάφους καί ἀγοράζομεν πολυτελεῖς οἰκίας καί ἀκολουθοῦμεθα ἀπό ἀγέλας παντός εἴδους ὑπηρετῶν καί ἐπινοοῦμεν διαφόρους οἰκονόμους, ἀγρῶν, οἰκιῶν, διαχειριστάς χρημάτων καί καθιστῶντες ἄρχοντες ἀρχόντων, διά δέ τήν ψυχήν μας πού ἔχει μείνει τελείως ἔρημη δέν δείχνομεν καμμίαν φροντίδα. Καί ποῖο θά εἶναι τό τέλος αὐτῶν; δέν γεμίζομεν μίαν γαστέρα; Δέν ἐνδύομεν ἕνα σῶμα; διατί τόσοσ πολὺς θόρυβος δι' αὐτά τά πράγματα; Διατί τέλος πάντων ὅλα αὐτά καί διατί τήν ψυχήν πού ἐλάβομεν τήν κατασφαγιάζομεν, τήν κατασπαράσσομεν μέ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰς φροντίδας, ἐπινοοῦντες φοβερὰν δουλείαν διά τούς ἑαυτούς μας; Διότι ἐκεῖνος πού ἔχει ἀνάγκην ἀπό πολλά, εἶναι δοῦλος πολλῶν, καί ἂν ἀκόμη φαίνεται ὅτι εἶναι κυρίαρχος αὐτῶν. Διότι καί τῶν ὑπηρετῶν δοῦλος εἶναι ὁ κύριος καί δημιουργεῖ ἄλλον μεγαλύτερον τρόπον ὑπηρεσίας. καί κατ' ἄλλον τρόπον δέ εἶναι δοῦλος, διότι δέν τολμᾷ χωρίς ἐκείνους νά μεταβῆ εἰς τήν ἀγοράν οὔτε εἰς τό λουτρόν, οὔτε εἰς τόν ἀγρόν, ἐνῶ αὐτοί πολλές φορές παντοῦ πηγαίνουν χωρίς τόν κύριόν των. Ἀλλ' ὁ θεωρούμενος ὅτι εἶναι κύριος, ἂν δέν εἶναι παρόντες οἱ δοῦλοι, δέν τολμᾷ νά βγῆ ἀπό τήν οἰκίαν, ἀλλά καί ἂν ἀκόμη συμβῆ νά βγῆ μόνος ἀπό τήν οἰκίαν, θεωρεῖ τόν ἑαυτόν του ὅτι εἶναι διά γέλια.

Ἴσως μερικοί μᾶς γελοῦν πού λέγομεν αὐτά, ἀλλ' ὅμως ἀκριβῶς δι' αὐτό θά ἦσαν ἄξιοι μυρίων δακρύων· διότι διά νά διαπιστώσης ὅτι αὐτό εἶναι δουλεία, θά σέ ἐρωτοῦσα εὐχαρίστως· ἤθελες νά εἶχες τήν ἀνάγκην ἐκείνην πού θά ἔθετε τήν τροφήν εἰς τό στόμα σου ἢ θά προσέφερε τό ποτήρι εἰς τά χεῖλη σου; Δέν θά ἐθεωροῦσες αὐτήν τήν ὑπηρεσίαν ἀξίαν δακρύων; Τί δέ, ἐάν ἐχρειάζεσο μερικούς διά νά σέ βαστάζουν διαρκῶς διά νά βαδίζης, δέν θά ἐθεωροῦσες ἐξ αἰτίας αὐτοῦ

τόν ἑαυτόν σου ἔλεινόν καί ἀθλιώτερον ἀπό ὅλους; Λοιπόν καί τώρα τέτοιαι ἔπρεπε νά εἶναι οἱ διαθέσεις σου· διότι καθόλου δέν διαφέρει, εἴτε νά παθαίνει αὐτά κανεῖς ἀπό ἄλογα ζῶα εἴτε ἀπό ἀνθρώπους. Τί δέ, εἶπέ μου, δέν διαφέρουν ὡς πρὸς αὐτό οἱ ἄγγελοι ἀπό ἡμᾶς, τό ὅτι δηλαδή δέν ἔχουν τήν ἀνάγκην των ὅσων ἔχομεν ἡμεῖς; Λοιπόν, ὅσον ὀλιγωτέραν ἔχομεν τήν ἀνάγκην, τόσον περισσότερον πλησιάζομεν πρὸς ἐκείνους, ὅσον δέ περισσοτέραν, τόσον περισσότερον καταπίπτομεν εἰς αὐτόν τόν φθαρτόν βίον. Καί διά νά μάθης ὅτι αὐτά ἔχουν ἔτσι, ἐρώτησε τούς γέρους ποῖον βίον μακαρίζουν, ἐκεῖνον πού ἦσαν τότε ὑποδουλωμένοι εἰς αὐτόν ἢ ἐκεῖνον πού εἶναι σήμερα κυρίαρχοι αὐτοῦ; Διότι ἀκριβῶς δι' αὐτό ἀνεφέραμεν ἐκείνους, ἐπειδή ἐκεῖνοι πού εἶναι μεθυσμένοι ἀπό τῆς νεότητος οὔτε κἄν γνωρίζουν τό ὑπερβολικόν μέγεθος τῆς δουλείας. Τί δέ, αὐτοί πού πάσχουν ἀπό πυρετόν μακαρίζουν τόν ἑαυτόν των, ὅταν αἰσθάνονται μεγάλην δίψαν καί πολλήν πείναν καί ἔχουν ἀνάγκην ἀπό πολλά ἄλλα ἢ ὅταν ἀποκτήσουν τήν υἰεῖαν των καί ἀπαλλαγοῦν ἀπό τήν ἐπιθυμίαν; Βλέπεις ὅτι παντοῦ εἶναι ἔλεινόν καί ξένον πρὸς τήν φιλοσοφίαν καί ἐπέκτασις τῆς δουλείας καί τῆς ἐπιθυμίας τό νά ἔχη κανεῖς ἀνάγκην ἀπό πολλά πράγματα;

Διατί λοιπόν μέ τήν θέλησίν μας μεγαλώνομεν τήν ἀθλιότητα εἰς τόν ἑαυτόν μας; Διότι εἶπέ μου, ἐάν ἦτο δυνατόν νά κατοικήῃς χωρίς στέγην καί τοίχους καί χωρίς νά βλάπτεσαι καθόλου, δέν θά ἐπροτιμοῦσες περισσότερο αὐτό; Διά ποῖον λόγον λοιπόν ἐπεκτείνεις τά γνωρίσματα τῆς ἀσθενείας; Δέν μακαρίζομεν δι' αὐτό τόν Ἀδάμ, ἐπειδή δέν εἶχεν ἀνάγκην ἀπό τίποτε, οὔτε ἀπό οἰκήματα, οὔτε ἀπό ἐνδύματα; Ναί, λέγει· ἀλλά τώρα εἴμεθα ὑπό τό κράτος τῆς ἀνάγκης. Διατί λοιπόν αὐξάνομεν τήν ἀνάγκην; Διότι, ἐάν πολλοί περικόπτουν πολλά καί ἀπό τά ἀναγαῖα (ἐννοῶ τούς δούλους, τά οἰκήματα καί τά χρήματα), ποῖαν δικαιολογίαν θά ἤμπορούσαμεν νά ἔχωμεν, ὑπερβαίνοντες τήν ἀνάγκην; Μέ ὅσον περισσότερα περιβάλλεσαι, τόσον περισσότερο δουλικώτερος γίνεσαι· διότι ὅσον περισσότερα χρειάζεσαι, τόσον περισσότερο μειώνεις τήν ἐλευθερίαν σου· καθ' ὅσον ἡ μέν πλήρης ἐλευθερία συνίσταται εἰς τό νά μή ἔχωμεν καμμίαν ἀνάγκην, ἐνῶ ἐκείνη πού ἀκολουθεῖ αὐτήν συνίσταται εἰς τό νά ἔχωμεν τήν ἀνάγκην ὀλίγων πραγμάτων, τήν ὁποῖαν ἔχουν οἱ ἄγγελοι πρό πάντων καί οἱ μιμηταί αὐτῶν, ὅμως τό νά τό κατορθώσουν αὐτό ἄνθρωποι πού μένουν μέσα εἰς θνητόν σῶμα σκέψου πόσον μέγαλον ἔπαινον ἔχει αὐτό τό πρᾶγμα. Αὐτό ἔλεγε καί ὁ Παῦλος γράφων πρός τούς Κορινθίους· «Ἐγώ δέ σᾶς λυποῦμαι» (Α΄ Κορ. 7,28), καί «Διά νά μή ὑποφέρουν αὐτοί εἰς τήν ζωήν» (Αὐτόθι). Διά τοῦτο ὀνομάζονται χρήματα, διά νά τά χρησιμοποιοῦμεν ὅπου χρειάζονται, ὄχι διά νά τά φυλάσσωμεν καί νά τά κρύπτωμεν μέσα εἰς τήν γῆν· διότι αὐτό δέν δείχνει ὅτι τά ἀπεκτήσαμεν, ἀλλ' ὅτι αὐτά ἀπέκτησαν ἡμεῖς· καθ' ὅσον ἐάν πρόκειται αὐτό νά σκεπτόμεθα, πῶς αὐτά νά τά κάνωμεν πολλά καί ὄχι διά νά τά ἀπολαύσωμεν εἰς τά ἀναγκαῖα πράγματα, ἀνετράπη ἡ τάξις, καί ἐκεῖνα κατέκτησαν ἡμεῖς καί ὄχι ἡμεῖς ἐκεῖνα.

Ἄς ἀπαλλαγῶμεν λοιπόν ἀπό αὐτήν τήν φοβεράν δουλείαν· καί ἄς γίνωμεν κάποτε ἐλεύθεροι. Διατί ἐπινοοῦμεν διά τούς ἑαυτούς μας ἀπείρους καί διαφόρων εἰδῶν δεσμούς; Δέν σοῦ ἀρκεῖ ὁ δεσμός τῆς φύσεως καί ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς καί τό πλῆθος τῶν ἀπείρων πραγμάτων, ἀλλά πλέκεις καί ἄλλα δίκτυα διά τόν ἑαυτόν σου καί δένεις μέ αὐτά τά πόδια σου; Καί πότε θά σκεφθῆς καί θά φροντίσης, διά τόν οὐρανόν καί θά ἤμπορέσης νά ἀνεβῆς πρός τό ὕψος ἐκεῖνο; Πρέπει λοιπόν νά θελήσῃ κανεῖς, νά θελήσῃ νά κόψῃ αὐτά τά σχοινιά διά νά ἤμπορέσῃ νά φροντίσῃ διά τήν οὐράνιον πόλιν· τόσα πολλά ἄλλα ἐμπόδια ὑπάρχουν, πού διά νά τά νικήσωμεν ὅλα πρέπει νά ἀρκούμεθα εἰς τά ὀλίγα· διότι ἔτσι θά φροντίσωμεν καί διά τήν αἰώνιον ζωήν μέ τήν χάριν καί φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τόν Ὅποῖον ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πηγή: agiazoni.gr